

**ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İŞ BULMA KAYGISI VE
BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ¹****Zülfiye BIKMAZ**Dr.Öğr.Üyesi, Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Sağlık Yönetimi Bölümü,
Kırklareli, Türkiye, ORCID: 0000-0003-3785-968X**Nahide AKÇA YAĞAN**Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Sağlık Yönetimi Bölümü, Kırklareli,
Türkiye, ORCID: 0000-0001-7878-1802**Özet**

Bu çalışma ile son sınıf üniversite öğrencilerinin iş bulmaya yönelik sürekli kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelenmesi hedeflendi. Tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlanan çalışmaya gönüllü olarak 230 öğrenci katılım gösterdi. Verilerin istatistiksel analizinde; betimleyici istatistikler, gruplar arası fark testleri ve korelasyon analizi uygulandı. Yapılan analizler sonucunda Sürekli Kaygı Ölçeği puan ortalamaları ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği ve alt faktörleri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptandı. Öğrencilerin okuduğu bölümlere göre sürekli kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin değişim gösterdiği bulundu. Öğrencilerin, yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm, teknolojik ve dil yeterliliği, iş gereklerine ilişkin görüşleri ve yaşadığı şehrin iş olanakları gibi faktörlerin kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerini etkilediği belirlendi. Ülkemizde işgücü planlama ile ilgili sorunlar mevcut olup bu duruma bireylerin güven arayışları da eklenince belirli alanlarda fazla işgücü arzından dolayı oluşan sorunlar işgören adayları açısından iş bulma kaygısına sebebi neden olmaktadır. Bu açıdan insan kaynaklarının yetiştirilmesi ve istihdamı açısından planlı bir sürecin işletilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Durumluk-Sürekli Kaygı, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İş bulma beklentisi, Öğrenci

JEL Kodları: JEL: I19, JEL: I2, JEL: J20

**ANALYSIS OF UNIVERSITY SENIOR STUDENTS' LEVELS OF ANXIETY AND
INTOLERANCE OF UNCERTAINTY TO REGARDING JOB FINDING****Abstract**

With this study, it was aimed to examine the level of intolerance to continuous anxiety and uncertainty of senior university students about finding a job and the factors that affect it. 230 students voluntarily participated in this descriptive and cross-sectional study. In the statistical analysis of the data; Descriptive statistics, intergroup difference tests and correlation analysis were applied. As a result of the analysis, a positive correlation was found between the mean scores of the Trait Anxiety Scale and the Intolerance of Uncertainty Scale and its sub-factors. It was found that the levels of continuous anxiety and intolerance to uncertainty varied according to the departments they studied. It was determined that factors such as the students' age, gender, department of study, technological and language proficiency, their opinions on job requirements and the job opportunities of the city they live in affect their level of intolerance to anxiety and uncertainty. There are problems with workforce planning in our country, and when individuals' search for trust are added to this situation, problems arising from excessive labor supply in certain areas cause job finding anxiety for employee candidates. In this respect,

¹ Bu çalışma International Conference on Empirical Economics and Social Science (ICEESS' 18) June 27-28, 2018 / Bandırma – Turkey bildiri olarak sunuldu.

it is considered important to operate a planned process for the training and employment of human resources.

Keywords: State-Trait Anxiety, Intolerance to Uncertainty, Job-finding expectancy, Student

Jel Codes: JEL: I19, JEL: I2, JEL: J20

1. GİRİŞ

İşsizlik birey açısından sosyo-ekonomik açıdan birçok etkiye sahip olmakla birlikte içerisinde yer aldığı topluma da deri etkiler bırakmaktadır. Üretken dönemdeki bireyler çalışarak, ülke bütçesine sağladıkları katkı ile henüz üretime katılmamış nüfus ile emeklilik dönemindeki nüfusun ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamaktadır. Bu katkı yeterli istihdam olanakları ile sağlanamaması durumunda ise işsizlik sorunu ile karşılaşmaktadır. Türkiye’de 2001-2008 yılı ekonomik krizlerinin etkileriyle resmi işsizlik rakamları 2009 yılı %14,0 ile Cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesini görmüştür. 2011-2015 yılları arasında tekrar tek haneli rakamlara gerilese de 2019 yılında işsizlik %13,7 olarak gerçekleşmiştir (Bayat, Temiz ve Konat, 2020).

Yükseköğrenim getirdiği fırsatlarla daha fazla bireysel ve toplumsal gelir artışı sağlamaktadır. Lisans mezunu nüfus payındaki artışı ile toplumsal yaşam açısından olumlu etkiler yaratmaktadır. Toplumsal ve bireysel açıdan yükseköğrenimin maliyetli olması sebebi ile bu düzeyde eğitime sahip olanların işsizliği daha büyük maliyetlere sebep olmaktadır (Bulutay, 2005).

Günümüzde üniversiteden mezun olmanın nitelikli bir iş için yeterli olmaması sebebi ile gelecek belirsizliği ve kaygı düzeyini arttırmaktadır. Eğitim seviyesi ile orantılı daha iyi olanakları olan bir iş beklentisi sebebi ile üniversite düzeyindeki işsizlik süresi de niteliksiz işgücüne göre daha uzun sürmektedir (Dursun ve Aytaç, 2009; Kıcır 2010). 2016 yılında yükseköğretim mezunu olan 25-64 yaş arası bireylerin dörtte biri işsiz kalmışlardır (OECD, 2017). Artık yükseköğretim eskisi kadar avantaj sağlamamaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İş bulma kaygısı

İnsanların tüm yaşamları boyunca, çeşitli düzeylerde olmakla birlikte; fizyolojik, güvenlik, sevgi, saygı, ait olmak, kendini gerçekleştirmek olmak üzere gereksinimleri bulunmaktadır (Maslow, 1954, 1970). İş, insanların bu gereksinimleri çeşitli yollarla karşılamasını sağlayan bir araçtır. İş, yaratıcı düşünceyi desteklemesi benlik saygısını geliştirmesi, başarı ve kendini gerçekleştirme gibi olumlu duyguların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. İşsizlikle burun buruna kalındığında ve uzun süre iş bulunamadığında, bireyde; anksiyete ve depresyonun artması, öz-saygının yitimi, hastalıkların oluşması gibi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Linn, et al., 1985).

İşsizliğin, kişisel açıdan hayal kırıklığı yaratması geleceğe yönelik umut ve ekonomik sıkıntılar gibi etmelerle psikolojik açıdan zararlı olabilmektedir (Fryer, & Payne, 1984).

Kişiler değerlendirme süreçlerinde kaygı yaşarlar ve değerlendirme durumlarında performans üzerinde bilişsel faktörler etkilidir (Burton, 1988; Sarason, 1975; Wine 1971). Kaygı anında, “duygusallık” olarak nitelenen duygusal bileşen, duygusal tehditlere karşı kendiliğinden oluşan tepkileri ifade ederken, “endişe” olarak adlandırılan bilişsel bileşen, başlıca kişisel yeterliliklere yönelik değerlendirmeleri içerir. Başarısız durum için olumsuz sonuç beklentisi, kendinden kuşkuculuk vb. olmak üzere daha çok durumun olumsuz yönlerine ilişkin kişisel yeterlilik değerlendirmelerini içerir. Anksiyete ve başarı düzeyi arasındaki negatif ilişki, bu bilişsel faktörün etkisiyle ilişkilendirilebilir (Hodapp, 1982; Krohne, & Hindel 1988). Kaygı problemi önemli ölçüde, görev odaklı düşünceyle problem arasına müdahale eden düşünceler olarak ele alınabilir (Sarason, 1984). Endişenin, bir değerlendirme stresinin

varlığında performansın azalmasıyla ilişkili olduğu belirtilmektedir (Deffenbacher, 1980; Tryon, 1980).

2.2. Belirsizliğe tahammülsüzlük

Belirsizliğe tahammülsüzlük, anksiyete bozuklukları ve depresyonun altında yatan bir transdiagnostik faktör olarak kavramsallaştırılmaktadır (Barahmand, et al., 2014). Belirsizliğe tahammülsüzlük, belirsizlik ve bunun etkileri ile ilgili bir takım olumsuz inançlardan kaynaklanan ve duygusal, bilişsel ve davranışsal düzeyde belirsiz durumlara ve olaylara olumsuz tepki verme eğilimi olarak tanımlanmaktadır (Buhr, & Dugas, 2009).

Belirsizlik, aşırı endişeye yol açabilmektedir (Bredemeier, & Berenbaum, 2008). Genel olarak anksiyete bozukluğu ile ilişkili bir özellik olarak tanımlanan belirsizliğe tahammülsüzlük, ortaya çıkan kanıtlar doğrultusunda duygusal bozuklukların bir unsuru olarak görülmektedir (Boswell, et al., 2013). Belirsizliğe tahammülsüzlük, klinik ve klinik dışı endişelerin önemli bir karakteristiği olarak görülmektedir. Dugas ve ark (1998), jenralize anksiyete bozukluğu (JAB) için bir model önerileri olmuştur. Bu modelde; belirsizliğe tahammülsüzlüğe merkezi bir rol verilmiş ve bireyin değişken ya da belirsiz durumlarda bilgiyi nasıl algıladığı ve bu bilgiyi, bir dizi bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tepki ile cevap vermesi olarak tanımlanmaktadır. “Endişelenmek hayal kırıklığını önlemeye yardım eder”, “endişelenmek sevdiğinizizi korur”, “endişe etmek işleri yapmanın daha iyi bir yolunu bulmaya yardımcı olur” ve “endişelenmek, kötü şeylerin olmasını engelleyebilir” gibi endişe ilgili baz inançların altını çizen bir modeldir (Freeston, et al., 1994). Endişe hakkındaki inançların endişe düzeyi ile ilişkili olduğu yönünde bulgular mevcuttur (Freeston, et al., 1994).

Belirsizliğe tahammülsüzlük, sorunlara yönelimin kötü olmasına neden olabilir (Dugas, et al., 1997). Sosyal etkileşimler genellikle belirsizdir ve bu nedenle sosyal problem çözenin sonuçları da belirsizdir (Tallis, et al, 1991). Belirsizliğe tahammülsüzlük, yüksek düzeyde sorunlara zayıf yönelime sebep olabilir. Etkisiz sorunlara yönelim, belirsizliğe tahammülsüzlüğe yol açabilir. Tehdit değerlendirmesi, düşük problem çözme öz-yeterlilik beklentileri ve problem çözümüne yönelik olumsuz sonuç beklentilerinin, belirsizlik düzeyi algılamasını arttırabilir (Dugas, et al., 1997). Belirsizliğe tahammülsüzlük, kadınlarda mükemmeliyetçilik hakkındaki inançları ve erkeklerde düşünce kontrolüne yönelik inançlarıyla öngörülebilir (Barahmand, et al., 2014).

Bu çalışma bir üniversitenin Beslenme-Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Ebelik, Hemşirelik, İlahiyat, İşletme, Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve Sosyoloji bölümlerinin son sınıflarında okumakta olan öğrencilerin iş bulmaya yönelik sürekli kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir çalışmadır. Çalışma Mart-Nisan 2018 tarihlerinde yürütüldü.

3.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Beslenme-Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Ebelik, Hemşirelik, İlahiyat, İşletme, Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve Sosyoloji bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Bu grup içerisinde örneklem seçimine gidilmeksizin çalışmaya gönüllü katılım gösteren 230 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturdu. Çalışmanın yürütülebilmesi için kurum izni, ölçeklerin kullanımı için yazar izinleri ve öğrencilerden sözel onam alındı.

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan soru formu; öğrencilerin sosyo-demografik ve iş gereklere yönelik bireysel algılarını ilişkin hazırlanan sorular, Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği'nin Sürekli Kaygı Ölçeği ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği'nden oluşmaktadır.

3.2.1. Sürekli Kaygı Ölçeği (SKÖ)

Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği'nin Sürekli Kaygı Ölçeği, Durumluk ve Sürekli kaygı düzeylerini ölçen bir araçtır. Bireyin içinde bulunduğu stresli (baskılı) durumdan dolayı hissettiği subjektif korku, durumluk kaygıyı betimlerken, bireyin kaygı yaşantısına yatkınlığı ise sürekli kaygı olarak tanımlanmaktadır. Buna, kişinin içinde bulunduğu durumları genellikle stresli olarak algılaya ya da stres olarak yorumlama eğilimi de denilebilir. Bu tür kaygı seviyesi yüksek olan bireylerin kolaylıkla incidikleri ve karamsarlığa büründükleri görülür.

Durumluk Sürekli Kaygı Ölçeği Spielberger ve arkadaşları tarafından (1968, 1970) geliştirildi, Öner ve Le Compte tarafından (1975) Türk toplumuna uyarlaması yapıldı. Durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini 20'şer sorudan oluşan iki ayrı ölçüm setine sahip likert tipi bir ölçektir. Yüksek puanlar yüksek kaygı seviyelerini, düşük puanlar düşük kaygı seviyelerini gösterir. Ölçek maddeleri içerisinde ters kodlanan maddeler bulunmaktadır. Uygulamalarda belirlenen ortalama puan seviyesi 36 ile 41 arasında değişmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında, test tekrar test yönteminden elde edilen güvenilirlik katsayıları; Sürekli Kaygı Ölçeği için 0.71 ile 0.86 arasındadır (Öner & Le Compte, 1983; Öner, 1994). Bu çalışma için Cronbach Alfa değeri .86 olarak bulunmuştur.

3.2.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ)

Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği belirsiz durumlara verilen duygusal, davranışsal tepkileri ölçen bir ölçek olup önce (Freeston, et al, 1994) Fransızca olarak geliştirilmiş, sonrasında İngilizceye uyarlanmıştır (Buhr, Duggas, 2002). 5'li Likert tipi bir ölçüm aracı olup 27 maddeden oluşmaktadır. Sexton ve Dugas (2009) çalışmalarında, ölçeğin 2 faktörlü bir yapıya sahip olduğunu bildirmektedir.

Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği orijinal çalışmasında iç tutarlılığı 0.91'dir (Freeston, et al, 1994). Klinik olmayan örnekleme yüksek ve düşük endişe düzeyindeki kişileri ayırt edebilmesi sebebi ile ölçüt geçerliliği yeterli görülmektedir (Buhr, Duggas, 2002). İngilizce versiyonunun iç tutarlılığı 0.94'tür (Buhr & Duggas, 2002). Türkçe uyarlamasında ölçek; 1) 'Belirsizlik stres verici ve üzücüdür', 2) 'Belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri', 3) 'Geleceği bilememek rahatsız edicidir', 4) 'Belirsizlik eyleme geçmemi engelliyor' olmak üzere 4 faktörlü bir yapıdadır (Sarı, & Dağ 2009). Sarı ve Dağ (2009) çalışmasında tüm ölçek için .79 ve faktörlerin Cronbach Alfa değerleri sırasıyla; .88, .79, .79, .79 'dur. Bu çalışmada faktörlere ilişkin alfa değerleri sırasıyla; .86, .79, .72 , .72 ve ölçeğin tümü için .93 olarak bulundu.

3.3. Verilerin Analizinde Kullanılan Yöntemler

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 20.0 paket programı kullanıldı. Normallik sayıltısı için One Sample Kolmogorov Smirnov kullanıldı. Betimleyici istatistikler, ikili gruplarda t testi, Mann-Whitney U ve çoklu gruplarda ANOVA ve Kruskal-Wallis testi kullanıldı. Değişkenler arasındaki ilişki için Pearson ve Spearman Korelasyon analizi yapıldı. Tüm testlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alındı.

4. BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin %4,8'i Beslenme-Diyetetik, %11,3'ü Çocuk Gelişimi, %16,1'i Ebelik, %14,8'i Hemşirelik, %10,4'ü İlahiyat, %8,3'ü İşletme, %19,6'sı Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve %14,8'i Sosyoloji bölümü öğrencisidir. Yaş ortalamaları $22,41 \pm 1,35$ (min:21, max:32) ve %83,5'i kadındır. Öğrencilerin Genel Akademik Not Ortalaması (GANO) $2,92 \pm 0,43$ (min:1,50, max:3,80)'tür. Ortalama aylık gelir $2876,85 \pm 1607,87$ (min:700, max:10000). Öğrencilerin %46,5'i şehir merkezinde ikamet etmektedir. Anne eğitim düzeyi %44,8'i ortaöğretim ve baba eğitim düzeyi %44,3'ü orta öğretim seviyesine sahip olduğu belirlendi. Ebeveyn iş durumu açısından %79,6'sının annesi ev hanımı ve %24,8'inin babası işçidir.

Öğrencilerin %58,7'si kendisini başarılı olarak tanımlamaktadır. %26,1'inin kendi yetiştirebildiği herhangi bir alan bulunmamaktadır. %85,2'sinin kendisini geliştirmesine engel

bir durumu bulunmamaktadır. %73,0'ı iş bulma stresi yaşamaktadır. %68,3'ü maddi ihtiyacı olmasa da çalışmak istediğini belirtmiştir. %87,4'ü herkesin bir kariyer planı olması gerektiğini düşünmektedir. %88,3'ü kariyer için bir B planı olması gerektiğine inanmaktadır. %33,0'ı okul bittikten sonra yüksek lisans yapmayı, %30,0'ı Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS)'ni kazanarak memur olmayı planlamaktadır. İş bulma stresi yaşamayanların %37,1'i geleceğin ne getireceği belli olmaz düşüncesine sahiptir. %83,5'i iş dünyasının kendilerine ihtiyacı olduğu görüşündedir. %51,7'si KPSS'na hazırlanmamaktadır. %82,6'sı okuduğu bölümde ilerlemeyi düşünmektedir. %61,7'sinin bölümünden kamu personeli olma olanakları olmamakla birlikte öğrencilerde stres yaratmadığı belirlendi. %63,0'ı iş alımlarındaki kriterlerin kendisi için stres yarattığını belirtti. %50,4'ü teknoloji hızını takip edebildiklerini belirtti ve %91,3'ü yabancı dilini geliştirmek için kursa gittiği bulundu. %72,2'si yabancı dil konusundaki eksiklikleri kendisinde stres yarattığını belirtti. %40,0'ının yabancı dil seviyesi A1 seviyesindeydi. %73,9'u çalışmayı düşündüğü iş için kabul kriterleri konusunda bilgi sahibi iken, %73,5'i daha önce herhangi bir kuruluşa özgeçmiş bırakmadığı bulundu. Öğrencilerin %57,8'i okuduğu üniversitenin iş bulma stresini arttırdığı, %65,7'si yaşadığı şehrin iş bulma olanakları olmadığı görüşüne sahipti ve %50,4'ü yaşadığı şehrin iş bulma stresini etkilediğini belirttiği bulundu.

Tablo: 1 Öğrencilerin Bölümlere Göre SKÖ ile BTÖ ve Alt Boyut Puan Ortalamaları

Bölümler	Sürekli Kaygı Ölçeği	Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	Belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri	Geleceği bilememek rahatsız edicidir	Belirsizlik eyleme geçmemi engelliyor
Beslenme-Diyetetik	47,73±5,53	80,09±16,53	30,73±5,83	22,27±6,56	11,73±3,44	15,36±3,36
Çocuk Gelişimi	47,77±6,81	77,96±21,36	28,54±9,48	21,42±6,30	12,27±4,07	15,73±4,22
Ebelik	48,03±6,08	83,24±19,27	30,00±7,88	22,78±7,01	13,46±3,74	17,00±3,73
Hemşirelik	48,77±5,76	79,12±17,77	29,44±7,11	21,12±6,62	12,38±3,41	16,18±3,50
İlahiyat	46,79±4,78	75,42±16,79	29,13±7,62	18,71±5,71	11,63±3,69	15,96±3,50
İşletme	45,63±4,48	68,63±16,27	25,00±6,07	18,47±6,27	10,95±2,95	14,21±3,14
Sağlık Kurumları İşletmeciliği	47,62±6,64	82,38±16,50	29,69±6,87	22,44±5,73	13,89±3,19	16,36±3,59
Sosyoloji	47,74±5,70	73,18±19,34	27,29±7,10	19,24±5,68	12,06±4,15	14,59±4,64
Tüm örneklem	47,64±5,89	78,20±18,46	28,82±7,46	20,99±6,34	12,56±3,68	15,84±3,84

Tablo 1'de öğrencilerin bölümlerine göre SKÖ ile BTÖ ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir.

Bölümler arasında olumsuz benlik toplam puan ortalamaları açısından değerlendirildiklerinde; Ebelik bölümü ile İlahiyat bölümü ($p=0,013$), Ebelik bölümü, İşletme bölümü ($p=0,015$), Ebelik bölümü ile Sosyoloji bölümü ($p=0,017$), İlahiyat bölümü ile Sağlık kurumları İşletmeciliği bölümü ($p=0,018$), İşletme bölümü ile Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölümü ($p=0,021$), Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölümü ile Sosyoloji bölümü ($p=0,024$) arasındaki farklardan kaynaklı olarak bölümler arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu belirlendi ($F(7)=2,166$, $p=0,038$).

Geleceği bilememek rahatsız edicidir alt boyut sıra ortalamalarına ilişkin ikili karşılaştırma testleri sonucunda İşletme bölümü ile Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölümü ($p=0,46$) arasındaki farktan kaynaklı olarak bölümler arasında anlamlı fark olduğu bulundu ($X^2(7)=16,056$, $p=0,025$).

Erkeklerin kadınlara göre geleceğe yönelik belirsizlikten dolayı rahatsız olma puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($U=4,481,50$, $z=2,232$, $p=0,026$).

Yirmi iki yaş ve altının sürekli kaygı puan ortalamasının 22 yaş üstüne göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı ($p=0,010$). Yirmi iki yaş üstünde olanların diğerlerine göre belirsizlikle ilgili olumsuz benlik değerlendirme puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu ($p=0,029$).

Aylık geliri 2500TL'nin altında olanların, üstünde olanlara göre belirsizlik eyleme geçmeme engelliyor puan ortalamasının anlamlı düzeyde farklılık yarattığı belirlendi ($p=0,016$).

Tablo 2: Öğrencilerin çalışmaya yönelik görüşlerine göre SKÖ ile BTÖ ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması

			n	Ort±SS		
SKÖ	İş bulma stresi yaşıyor musunuz?	Evet	168	48,19±5,81	$t=2,317$ $df(228)$	$P=0,021$
		Hayır	62	46,18±5,87		
BTÖ	İş bulma stresi yaşıyor musunuz?	Evet	168	80,00±18,19	$t=2,455$ $df(228)$	$P=0,015$
		Hayır	62	73,34±18,47		
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	İş bulma stresi yaşıyor musunuz?	Evet	168	29,90±7,22	$t=3,706$ $df(228)$	$P=0,000$
		Hayır	62	25,90±7,35		
Belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri	Maddi ihtiyaçlarınız olmasaydı çalışmak ister miydiniz?	Evet	157	20,37±6,54	$t=-2,186$ $df(228)$	$p=0,030$
		Hayır	73	22,32±5,69		
Geleceği bilememek rahatsız edicidir	Maddi ihtiyaçlarınız olmasaydı çalışmak ister miydiniz?	Evet	157	12,17±3,65	$MWU:6.86$ $1,00$ $z=2,416$	$p=0,016$
		Hayır	73	13,40±6,63		
BTÖ	Maddi ihtiyaçlarınız olmasaydı çalışmak ister miydiniz?	Evet	157	76,41±18,92	$t=-2,182$ $df(228)$	$p=0,030$
		Hayır	73	82,07±16,93		
SKÖ	Sizce kariyer planınız için B planınızın da olması gerekli mi?	Evet	201	47,97±5,97	$t=2,201$ $df(228)$	$p=0,029$
		Hayır	29	45,41±4,76		
Belirsizlik eyleme geçmeme engelliyor	KPSS'ye çalışıyor musunuz?	Evet	111	16,36±3,62	$t=2,020$ $df(228)$	$p=0,045$
		Hayır	119	15,35±3,98		
SKÖ	Okuduğunuz bölümde ilerlemeyi düşünüyor musunuz?	Evet	190	48,16±5,96	$t=2,937$ $df(228)$	$p=0,004$
		Hayır	40	45,20±4,87		

Tablo 2'de öğrencilerden iş bulma stresi yaşayanların, yaşamayanlara göre sürekli kaygı puan ortalaması istatistiksel anlamda yüksek olduğu görülmektedir ($p=0,021$). İş bulma stresi yaşayanların, yaşamayanlara göre belirsizlik stres verici ve üzücü faktörü puan ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p=0,000$). İş bulma stresi yaşayanların, yaşamayanlara göre belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi anlamlı düzeyde yüksekti ($p=0,015$).

Maddi gereksinimi olmasa da çalışmak isteyenlerin, çalışmak istemeyenlere göre belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmesi faktör puan ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlendi ($p=0,030$). Maddi gereksinimi olmasa da çalışmak isteyenlerin, çalışmak istemeyenlere göre belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği puan ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde düşüktü ($p=0,030$). Maddi gereksinimi olmasa da çalışmak isteyenlerin, çalışmak istemeyenlere göre geleceği bilememek rahatsız edicidir faktör puan ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde düşüktü ($p=0,016$).

Tablo 3: Öğrencilerin iş gereklerine yönelik görüşlerine göre SKÖ ile BTÖ ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması

			n	Ort±SS		
SKÖ	İş için istenen kriterler sizde stres yaratıyor mu?	Evet	145	48,59±5,73	t=3,263 df(228)	p=0,001
		Hayır	85	46,02±5,82		
BTÖ	İş için istenen kriterler sizde stres yaratıyor mu?	Evet	145	80,88±17,14	t=2,913 df(228)	p=0,004
		Hayır	85	73,65±19,81		
Belirsizlik eyleme geçmemi engelliyor	İş için istenen kriterler sizde stres yaratıyor mu?	Evet	145	16,25±3,85	t=2,151 df(228)	p=0,032
		Hayır	85	15,13±3,74		
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	İş için istenen kriterler sizde stres yaratıyor mu?	Evet	145	30,17±6,89	t=3,686 df(228)	p=0,000
		Hayır	85	26,52±7,86		
Geleceği bilememek rahatsız edicidir	İş için istenen kriterler sizde stres yaratıyor mu?	Evet	145	13,00±3,44	MWU:5.155,00 z=-2,076	p=0,038
		Hayır	85	11,81±3,97		
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	Teknolojinin hızını takip edebiliyor musunuz?	Evet	116	27,80±7,62	t=-2,109 df(228)	p=0,036
		Hayır	114	29,86±7,17		
BTÖ	Yabancı dil konusundaki eksikleriniz sizde stres yaratır mı?	Evet	166	80,13±17,52	t=2,574 df(228)	p=0,011
		Hayır	64	73,22±20,00		
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	Yabancı dil konusundaki eksikleriniz sizde stres yaratır mı?	Evet	166	29,63±7,05	t=2,672 df(228)	p=0,008
		Hayır	64	26,73±8,11		

Öğrencilerin işyerlerinin aradıkları kriterlerin kendisinde stres yaratanların, yaratmayanlara göre sürekli kaygı puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı ($p=0,001$). İşyerlerinin aradıkları kriterlerin kendisinde stres yaratanların, yaratmayanlara göre belirsizliğin eyleme geçmeye engel olması faktörü puan ortalamalarının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksekti ($p=0,032$). İşyerlerinin aradıkları kriterlerin kendisinde stres yaratanların, yaratmayanlara göre belirsizliğin stres verici ve üzücü olduğunu düşünme faktörü puan ortalamalarının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı ($p=0,000$). İşyerlerinin aradıkları kriterlerin kendisinde stres yaratanların, yaratmayanlara göre belirsizliğe tahammülsüzlük puan ortalamalarının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p=0,004$). İşyerlerinin aradıkları kriterlerin kendisinde stres yaratanların, yaratmayanlara göre geleceği bilememek rahatsız edici faktörü puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek ($p=0,038$).

Öğrencilerden teknolojik gelişmeleri yeterince takip edemeyenler ile yabancı dil konusundaki eksikliklerin kendisinde stres yarattığını düşünenlerin BTÖ ve belirsizlik stres verici ve üzücüdür alt boyut puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$).

Tablo 4: Öğrencilerin yaşadığı şehirlerin iş olanaklarına ilişkin görüşlerine göre SKÖ ile BTÖ ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması

			n	Ort±SS		
BTÖ	Yaşadığınız şehirde iş bulma olanağınız var mı?	Evet	151	76,17±19,49	t=-2,330 df(228)	p=0,021
		Hayır	79	82,09±15,72		
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	Yaşadığınız şehirde iş bulma olanağınız var mı?	Evet	151	27,99±7,66	t=-2,372 df(228)	p=0,019
		Hayır	79	30,42±6,81		
Geleceği bilmemek rahatsız edicidir	Yaşadığınız şehirde iş bulma olanağınız var mı?	Evet	151	12,18±3,87	MWU:6.935,00 z=2,033	p=0,042
		Hayır	79	13,28±3,19		
BTÖ	Yaşadığınız şehrin iş bulma stresine etkisi var mıdır?	Evet	116	81,13±18,39	t=2,450 df(228)	p=0,015
		Hayır	114	75,23±18,13		
Belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri	Yaşadığınız şehrin iş bulma stresine etkisi var mıdır?	Evet	116	21,90±6,33	t=2,215 df(228)	p=0,028
		Hayır	114	20,06±6,23		
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	Yaşadığınız şehrin iş bulma stresine etkisi var mıdır?	Evet	116	30,29±7,48	t=3,056 df(228)	p=0,003
		Hayır	114	27,33±7,16		

Tablo 4'te öğrencilerin yaşadığı şehirlerdeki iş olanaklarına yönelik görüşlerinin ölçek puanlarından yarattığı fark verildi. Yaşadığı şehirde iş bulma olanağı olmayanların, olanlara göre belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği toplam puan ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksekti (p=0,021). Yaşadığı şehirde iş bulma olanağı olmayanların olanlara göre belirsizlik stres verici ve üzücüdür faktör puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksekti (p=0,019). Yaşadığı şehirde iş bulma olanağı olmayanların olanlara göre geleceği bilmemek rahatsız edici ve üzücüdür faktör puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi (p=0,042).

Yaşadığı şehrin iş bulma stresine etkisi var diyenlerin, etkisi yok diyenlere göre belirsizlikle ilgili olumsuz benlik değerlendirmesi puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı (p=0,028). Yaşadığı şehrin iş bulma stresine etkisi var diyenlerin etkisi yok diyenlere göre belirsizlik stres verici ve üzücüdür faktörü puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksekti (p=0,003). Yaşadığı şehrin iş bulma stresine etkisi var diyenlerin etkisi yok diyenlere göre belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği toplam puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi (p=0,015).

Tablo 5: Sürekli Kaygı Ölçeği ile Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği ve Alt boyutları arasındaki ilişki

	Sürekli Kaygı Ölçeği	Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	Belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri	Geleceği bilmemek rahatsız edicidir (r _s)	Belirsizlik eyleme geçmeme engelliyor
Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	,473**				
Belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri	,392**	,872**			
Geleceği bilmemek rahatsız edicidir (r _s)	,307**	,827**	,634**		
Belirsizlik eyleme geçmeme engelliyor	,334**	,793**	,610**	,576**	
Belirsizlik stres verici ve üzücüdür	,483**	,913**	,670**	,695**	,643**

Tablo 5'te SKÖ ile BTÖ ve alt boyutları arasındaki ilişki verildi. SKÖ toplam puanı ile BTÖ arasında pozitif yönde orta düzeyde, belirsizlik ile ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri, geleceği bilememek rahatsız edici ve belirsizlik eyleme geçmemi engelliyor alt boyutlarıyla pozitif yönde zayıf ve belirsizlik stres verici ve üzücüdür alt boyutu ile pozitif yönde orta düzeyde bir korelasyon olduğu bulundu ($p<0,001$).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğrencilerin iş bulmaya yönelik belirsizliğe tahammülsüzlük ve kaygı düzeylerinin incelendiği bu çalışmada; cinsiyete bağlı sürekli kaygı puanları arasında anlamlı fark bulunmazken, erkeklerin kadınlara göre geleceğe yönelik belirsizlikten dolayı rahatsız olma düzeylerini yüksek olduğu belirlendi. Barahmand ve diğerleri (2014), çalışmalarında erkeklerin %16,7'sinin ve kadınların %7,7'sinin aşırı düzeyde belirsizliğe tahammülsüz oldukları belirtmektedir. Yazar Aslan (2015) ve Dursun ve Aytaç (2009) çalışmalarında kadınların erkeklere göre daha kaygılı olduğu belirtmektedir. Çakmak ve Hevedanlı (2004) çalışmamızla benzer sonuca ulaşmıştır. Erkek öğrencilerin kadınlara göre daha yüksek kaygı puanları olduğunu belirleyen çalışmalar da mevcuttur (Gündoğar, ve diğ., 2007; Duman, ve diğ. 2009; Ghanderi, ve diğ. 2009). Aktağ ve Alpay (2015) çalışmalarında erkek öğrencilerin kadınlara göre umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Hammad (2016) Suudi öğrencilerde yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin kadınlara göre daha yüksek gelecek kaygısı puanına sahip olduğunu bildirmiştir. Genellikle toplumsal yapıdan kaynaklı olarak erkeklerin para kazanmak ve ev geçindirmek gibi rolleri olduğu algısının söz konusu olması sebebi ile geleceğe yönelik belirsizlikten daha fazla etkilendikleri ve bununda bireylerde daha fazla kaygı sebebi olabilmektedir.

Bu çalışmada 22 yaş ve altında olanların sürekli kaygı puanlarının ve 22 yaşın üstü olanların ise belirsizlikle ilgili olumsuz benlik değerlendirme puanının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi. Buhr ve Dugas (2002) çalışmalarında yaş ve BTÖ puan düzeyinin anlamlı düzeyde ilişkili olmadığını belirtilmektedir. Carleton ve diğerlerinin (2016) çalışmalarında BTÖ puanının toplum örnekleminde yaş ile negatif yönde korele olduğu ancak üniversite öğrencilerinde anlamlı bir korelasyon göstermediği bildirilmektedir. Yaş ile ilişkili olarak kaygının yerini olumsuz benlik değerlendirmesine dönüştürmesinin deneyimlerin umutsuzluk algısını etkileyerek kişinin kendisine yönelik sorgulamalarını arttırmasıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada iş bulma stresi yaşayanların yaşamayanlara göre sürekli kaygı puanının anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Yapılan çalışmalarda mezuniyet sonrası iş bulmaya yönelik karamsar olan öğrenci grubunun sürekli kaygı puanının, karamsar olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirtilmektedir (Dursun ve Aytaç, 2009; Doğan ve Çoban, 2009). İş bulmaya yönelik olumsuz görüşü olanların kaygı düzeyinin daha yüksek olmasının kişilik ve olumsuz örneklerle daha sık temas ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, iş bulma stresi yaşayanların yaşamayanlara göre BTÖ ve belirsizlik stres verici ve üzücüdür faktörü puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu. Lind ve Boschen (2009) klinik tanı almış ve almamış popülasyondan oluşan örnekleme yaptıkları çalışmalarında belirsizliğe tahammülsüzlüğün, sorumluluk algısı ile obsesif kompulsif bozukluk için aracı değişken olduğunu bildirmektedir. Bu durum kişilerin sorumluluk algıları yüksek ise belirsizliğe yönelik tahammülsüzlük ile bireylerin kaygı süreci yaşayacaklarını açıklık getirmektedir. Buhr (2001) yüksek lisans tezinde belirsizliğe tahammülsüzlüğün endişe için önemli bir yapı olduğunu belirtmektedir. İşe girmek ya da eldeki işin belirli bir zaman diliminde gerçekleştirilmek zorunda olanların belirsizliğe tahammülsüzlükle ilişkili kaygı yaşayabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin teknolojilerdeki hızlı değişimi takip edemedikleri yönündeki görüşleri ve yabancı dil açısından yeterli görmemeleri BTÖ puanlarını ve belirsizlik stres verici ve

üzücüdür puanlarını arttırdığı bulundu. Kurt (2007) çalışmasında bilgisayar bilgisi olan, yabancı dil seviyesi iyi durumda olan veya ikinci bir dil bilgisine sahip olan öğrencilerin diğerlerine göre daha az kaygı duydukları bildirilmektedir. Tekin Tayfun ve Korkmaz (2016) son sınıf üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada işsizlik kaygılarının; işgücü piyasasına ilişkin görüşleri, sosyal baskı, karamsarlık, öz-saygı ve nitelik eksikliğinin etkilediğini belirtmektedirler. Öğrencilerin iş gereklerine ilişkin temel olarak teknolojik yeterlik ve dil yeterliği gibi faktörlerin farkındalığı ile birlikte bu alandaki eksik olduklarına yönelik görüşlerinin belirsizlik tahammülsüzlük ve belirsizlik ile ilişkili stres yaşadıkları düşünülmektedir.

Bu çalışmada SKÖ puan ortalamaları ve BTÖ ve alt faktörleri arasında pozitif yönlü bir ilişki bulundu. Osmanağaoğlu ve diğerleri (2018) yaptıkları meta-analiz çalışması sonucunda gençlerde, kaygı ve endişenin belirsizliğe tahammülsüzlük ile arasında pozitif yönlü ve güçlü bir ilişki olduğunu bildirmektedir. Dugas ve diğerleri (2004) çalışmasında, endişe ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasında korelasyon olduğunu belirtmektedir. Chen ve Hong'un (2010) günlük sıkıntılarla kaygı belirtileri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında yüksek düzeyde belirsizliğe tahammülsüz olan bireylerde semptomların arttığı ancak düşük düzeyli belirsizliğe tahammülsüzlük puanına sahip olanlarda etkilemediği sonucuna ulaştılar. Belirsizliğe tahammülsüzlüğün günlük kaygılar arasında genel kaygıyla olan etkileşimi göz önüne alındığında (Chen ve Hong, 2010), bu durumun iki olasılıktan kaynaklandığı düşünülebilir. Bu durum, kişilerin olumsuz sonuçlara yönelik olasılıkları ve maliyetleri abartma eğiliminden dolayı olabilir (Bredemeier ve Berenbaum, 2008). Bu tür değerlendirmeler sonucunda birey, karşılaşılan zorlukların belirsiz yönlerine ilişkin bilgi işleme yanlılığı ile algılanan tehdidi abartarak kaygı düzeylerini yükseltme eğiliminde olmalarıyla açıklanmaktadır (Dugas, ve diğ. 2005; Chen ve Hong, 2010). İkinci olasılıkta ise, belirsizliğe tahammülsüz bireylerin problem çözme becerilerine yönelik kendilerine güvenleri azalacağı için bu becerileri etkili bir şekilde kullanmalarını engelleyebilir (Dugas, ve diğ., 1997; Chan ve Hong, 2010). Davey (1994), çalışmasında, endişe etme düzeyleri ile hem problem çözmeye yönelik zayıf güven hem de problem çözmeye yönelik algılanan kötü kontrol düzeyi ile yüksek düzeyde ilişkili olduğunu bildirmektedir.

Sonuç olarak son sınıf öğrencilerin okudukları bölümler ile ilişkili kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerini değişim gösterdiği bulundu. Yaş, cinsiyet, ekonomik koşullar, iş bulmaya ilişkin stres yaşamak, kamu personeli olarak atanmaya yönelik sınav hazırlığı, maddi gereksinimi olmasa bile çalışmayı düşünmek, okuduğu bölümde kariyer planlamak, işe yerleştirmede istenen kriterler, teknolojik ilerlemenin hızlı olması, yabancı dil yeterliliğinde hissedilen eksiklik ve yaşadığı şehrin iş bulma olanakları gibi faktörlerin sürekli kaygı düzeyi ve belirsizliğe tahammülsüzlük ve alt boyutları açısından fark yarattığı belirlendi. Sürekli kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük ve alt boyutları arasında çeşitli düzeylerde pozitif yönde ilişki olduğu saptandı.

İş bulma olanakları göz önüne alındığında öğrencilerin bir eleme sürecinden geçecekleri konusunda farkındalıklarının olduğu, bu durumun ise öğrencinin içerisinde bulunduğu çevre ve olanakların kısıtları altında kaygı deneyimi ile sonuçlandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca sık sık yapılan politik ve yasal düzenlemeler sebebi ile geleceğe yönelik belirsizliğin kariyer başlangıcında olan genç bireyler için belirsizlik ile ilişkili olumsuz duygular geliştirmelerine neden olduğu görülmektedir. Öğrencilerin alt eğitim kademelerinden itibaren kariyer odaklı ve planlı bir süreçte yetiştirilmesinin sağlanması bireyin daha sağlıklı olarak işgücü piyasasına arzını sağlayacağı düşünülmektedir. Dönemsel olarak kontenjan artırımları ve diğer sertifika ve benzeri uygulamalarla örgün eğitimle aynı statüye denk alternatif eğitim olanakları ile belirli bölümlerde yapılan fazla işgücü arzı bu alanlarda işsizliği arttırmaktadır. Bu açıdan bireyin yetenekleri doğrultusunda doğru kariyer planlaması yapılması ve eğitim kademeleri arasında bu durumun sürdürülebilir kılınarak lisans eğitimi sonunda

yeterliliği artırılmış olarak mezun edilmesi önemlidir. Toplumsal açıdan ilerleme hedefi için kamu kaynaklarının yetkin işgücü yetiştirilmesi ve yetkinlik bazlı istihdam için doğru şekilde kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Aktaş, I. & Alpay, D.D. (2015). A hopelessness level of Physical Education Sport Students At Abant İzzet Baysal University, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 15-24.

Barahmand, U., Shahbazi, Z., & Kalatari, P. (2014). Prevalence of obsessive belief and intolerance of uncertainty among college student. The Neuroscience Journal of Shefaye Khatam, 2(3), Suppl 1:P69.

Bayat, T., Temiz, M., & Konat, G. (2020). Türkiye’de işsizlik histerisi hipotezinin geçerliliği üzerine ampirik bir çalışma (1923-2019). Pearson Journal of Social Sciences & Humanities, 5(7): 1-8.

Boswell, J.F., Thompson-Hollands, J., Farchione, T.J., & Barlow, D.H. (2013). Intolerance of uncertainty: A common factor in the treatment of emotional disorders. J Clin Psychol, 69(6):1-21. doi:10.1002/jclp.21965.

Bredemeier, K., & Berenbaum, H. (2008). Intolerance of uncertainty and perceived threat. Behaviour Research and Therapy, 46:28–38. doi:10.1016/j.brat.2007.09.006

Buhr K., & Dugas M.J. (2009). The role of fear of anxiety and intolerance of uncertainty in worry: An experimental manipulation. Behaviour Research and Therapy, 47:215–223. doi:10.1016/j.brat.2008.12.004

Buhr, K. & Dugas, M.J. (2002). The intolerance of uncertainty scale: psychometric properties of the English version. Behaviour Research and Therapy, 40(8):931–945. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(01\)00092-4](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(01)00092-4)

Buhr, K., & Dugas, M.J. (2002). The intolerance of uncertainty scale: Psychometric properties of the Eenglish version. Behav Res Ther, 40(8):931-945. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(01\)00092-4](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(01)00092-4)

Buhr, K.E.M. (2001). Examinatio of the relationship between intolerance of uncertainty and worry. Unpublished Master’s Thesis. Conordia University, Montreal, Quebec, Canada.

Bulutay, T. (2005), “Türkiye’de İşlendirme ve İşsizlik-Genel Eğilimler. Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni 2005/16 <http://www.tek.org.tr>. <http://homes.ieu.edu.tr/~aduman/econ424/BULUTAY.pdf>

Burton, D. (1988). Do anxious swimmers swim slower? Reexamining the elusive anxiety-performance relationship. Journal of Sport & Exercise Psychology, 10:45-61. <https://doi.org/10.1123/jsep.10.1.45>

Carleton, R.N., Duranceau, S., Shulman, E.P., Zerff, M., Gonzales, J. & Mishra, S. (2016). Self-reported intolerance of uncertainty and behavioural decisions. J. Behav. Ther. & Exp. Psychiat., 51:58-65. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jbtep.2015.12.004>

Davey, G. C. L. (1994). Worrying, social problem-solving abilities, and social problem-solving confidence. Behaviour Research and Therapy, 32(3):327–330. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(94\)90130-9](https://doi.org/10.1016/0005-7967(94)90130-9)

Doğan, T. & Çoban, A. E. (2009). The investigation of the relations between students’ attitude toward teaching profession and anxiety level in faculty of education, Education and Science, 34(153):157-168.

Dugas, M. J., Freeston, M. H., & Ladouceur, R. (1997). Intolerance of uncertainty and problem orientation in worry. Cognitive Therapy and Research, 21(6):593–606. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1021890322153>

Dugas, M. J., Hedayati, M., Karavidas, A., Buhr, K., Francis, K., & Phillips, N. A. (2005). Intolerance of uncertainty and information processing: Evidence of biased recall and

interpretations. *Cognitive Therapy and Research*, 29(1):57–70. DOI: 10.1007/s10608-005-1648-9

Dugas, M.J., Schwartz, A., & Francis, K. (2004). Intolerance of uncertainty, worry, and depression. *Cognitive Therapy and Research*, 28(6):835-842. DOI: 10.1007/s10608-004-0669-0

Dugas, M. J., Gagnon, F., Ladouceur, R., & Freeston, M. H. (1998). Generalized anxiety disorder: A preliminary test of a conceptual model. *Behaviour Research and Therapy*, 36(2):215-226. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(97\)00070-3](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(97)00070-3)

Duman, Ş., Taşgın, Ö. & Özdağ, S. (2009). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümünde okuyan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk University Journal of Physical Education and Sport Science*, 11(3):27–32.

Dursun, S., & Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1):71-84.

Freeston, M.H., Rheaume, J., Letarte, H., Dugas, M.J., Ladouceur, R. (1994). Why do people worry? *Pers Individual Differ*, 17(6):791-802. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)90048-5](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)90048-5)

Fryer, D.M., & Payne, R. (1984). Proactive behaviour in unemployment: findings and implications, *Leisure Studies*, 3,273-95. DOI: 10.1080/02614368400390231

Ghaderi, A.R., Venkatesh Kumar, G. & Sampath K. (2009), “Depression, anxiety and stress among the Indian and Iranian students”, *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 35(1):33-37.

Gündoğar, D., Gül, S. S., Uşkun, E., Demirci, S., & Keçeçi, D.(2007). Investigation of the predictors of life satisfaction in university students, *J Clin Psy*.10(1):14-27.

Hammad, A.M. (2016). Future anxiety and its relationship to students’ attitude toward academic specialization. *Journal of Education and Practice*, 7(15): 54-65.

Kırcı, B. (2010). Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı: psikolojik etmenler açısından bir inceleme, *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara*.

Krohne, H.W., & Hindel, C. (1988). Trait anxiety, state anxiety, and coping behavior as predictors of athletic performance, *Anxiety Research: An International Journal*, :1(3).225-234. DOI: 10.1080/08917778808248721

Kurt, G. (2007). Ridit analizi ve üniversite öğrencilerinin gelecek kaygılarının incelenmesi üzerine bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(2): 193-206

Le Compte A, & Öner N. (1975). Durumluk-Sürekli Kaygı Envanterinin Türkçe’ye adaptasyon ve standardizasyonu ile ilgili bir çalışma. IX. Milli Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Çalışmaları, 457-462.

Lind, C. & Boschen, M.J. (2009). Intolerance of uncertainty mediates the relationship between responsibility beliefs and compulsive checking. *Journal of Anxiety Disorders*, 23:1047–1052. doi:10.1016/j.janxdis.2009.07.005.

Linn, M.W., Sandifer, R., & Stein, S., (1985). Effects of unemployment on mental and physical health. *American Journal of Public Health*, 75(5): 502-506.

Maslow, A. H. (1954,1970). *Motivation and Personality*: NY: Harper.

OECD (2017). Bir Bakışta Eğitim: OECD Göstergeleri. <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2017CN-Turkey-Turkish.pdf>. E.T. 26.08.2018.

Osmanağaoğlu, N., Creswell, C. & Dodd, H.F. (2018). Intolerance of uncertainty, anxiety, and worry in children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 225:80-90. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jad.2017.07.035>.

Öner, N. & Le Compte, A. (1983). Süreksiz Durumluk /Sürekli Kaygı envanteri el kitabı. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi.

Öner, N. (1994). Türkiye’de kullanılan psikolojik testler. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi

Sarason, I. G. (1984). Stress, anxiety, and cognitive interference: Reactions to tests. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46:929-938. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.46.4.929>

Sarı, S. & Dağ, İ. (2009). Problem Solving Style, Hopelessness, Helplessness and Haplessness as the predictors of Psychopathology assessed by MMPI-2. *Anatolian Journal of Psychiatry* 10:261-270.

Sexton, K. A., & Dugas, M. J. (2009). Defining distinct negative beliefs about uncertainty: Validating the factor structure of the Intolerance of Uncertainty Scale. *Psychological Assessment*, 21(2):176-186. doi: 10.1037/a0015827

Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L., Lushene, R., Vagg, P. R., & Jacobs, G. A. (1968, 1977). State-Trait Inventory for adults: Self-evaluation questionnaire STAI Form Y-1 and Form Y-2. Redwood City, CA: Mind Garden.

Tallis, F., Eysenck, M., & Mathews, A. (1991). Elevated evidence requirements and worry. *Personality and Individual Differences*, 12(1):21-27. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(91\)90128-X](https://doi.org/10.1016/0191-8869(91)90128-X)

Tekin Tayfun, A. N., & Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8 (17): 534-558.

Wine, J. D. (1971). Test anxiety and direction of attention. *Psychological Bulletin*, 76:92-104.